

Een overtuigende boekpitch

Vak	
Nederlands	
Leerjaar / sector	
3 vmbo/havo/vwo	
Context	
Leerlingen geven een boekpitch voor een jury: in een korte presentatie van 2 tot 3 minuten 'verkopen' ze hun boek aan filmmakers (een jury van leerlingen).	
Leerdoelen	
<p><i>Lessenserie</i> Ik leer een presentatie houden en daarbij inhoud en vorm afstemmen op doel (informereren en overtuigen) en publiek (formeel).</p> <p><i>Les</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Ik leer aan de hand van voorbeelden de succescriteria benoemen waaraan een overtuigende boekpitch voldoet. Ik leer de succescriteria en voorbeelden gebruiken bij het voorbereiden van mijn eigen boekpitch. 	
Aantal lessen	
1 of 2 lessen	
Fase(n) van de FE-cyclus	
<pre> graph TD F1((Fase 1: Verwachtingen verhelderen)) --> F2((Fase 2: Leerlingreacties ontlocken en verzamelen)) F2 --> F3((Fase 3: Reacties analyseren en interpreteren)) F3 --> F4((Fase 4: Communiceren met leerlingen over resultaten)) F4 --> F5((Fase 5: Vervolgacties ondernemen: onderwijs & leren aanpassen)) F5 --> F1 </pre>	<p>De les is onderdeel van een lessenserie, waarbij leerlingen in de lessen erna werken aan hun eigen pitch, feedback verwerken op een proefpitch en na de 'formele' pitch nagaan wat hun sterke en ontwikkelpunten zijn. Die nemen ze mee naar de volgende presentieopdracht.</p> <p>Tijdens deze les(sen) staat met name het verhelderen van verwachtingen centraal (fase 1), waarbij leerlingen gezamenlijk succescriteria formuleren op basis van voorbeelden die op diverse aspecten (houding, informatie, opbouw) verschillen in kwaliteit. In de lesbeschrijvingen wordt tussen haakjes steeds verwezen naar de betreffende fase in de FE-cyclus.</p>

Uitvoering lesactiviteit

Materialen / hulpmiddelen

- optioneel: PowerPointpresentatie met theorie, leerdoelen en leeractiviteiten
- invulbladen voor individuele en groepsactiviteit
- klaarzetten op digibord van de filmpjes van boekpitches

Vorbereiding

- optioneel: maken van een PowerPointpresentatie
- selecteren van ten minste drie boekpitches die variëren in kwaliteit. Via YouTube kunnen boekpitches van bekende auteurs die hun boek presenteerden in De Wereld Draait Door worden geselecteerd.
- printen van een invulblad voor elke leerling om voor de te analyseren boekpitches te beschrijven wat er goed gaat.
- printen format van een uiteindelijk beoordelingsmodel, waarop leerlingen per groepje hun succescriteria kunnen noteren.

Lesopzet globaal

- De leraar introduceert de leeractiviteit binnen de hele lessenserie: voorbeelden van boekpitches analyseren en succescriteria formuleren.
- Leerlingen bekijken klassikaal de voorbeelden en noteren individueel positieve punten.
- Leerlingen formuleren in groepjes van vier personen succescriteria voor een overtuigende boekpitch inclusief de weging van de verschillende onderdelen.
- Leerlingen stellen klassikaal met de leraar de succescriteria vast.

Lesopzet gedetailleerd

Introductie

De leraar bespreekt de doelen van de les en licht de leeractiviteiten van de les toe en het belang ervan. Leerlingen gaan klassikaal vier boekpitches bekijken. Ze krijgen de opdracht om individueel een positief punt bij elke presentatie te formuleren. Daarna zullen ze in groepjes gezamenlijk succescriteria formuleren en een beoordelingsmodel maken. Met de leerlingen wordt nagegaan wat het nut van deze activiteit is.

Bekijken voorbeelden en noteren positieve punten

Leerlingen bekijken vier boekpitches, bijvoorbeeld van Kluun, Yvonne Cronenberg en Ronald Giphart die hun boeken aanprijzen of van boekhandelaren die pitches van anderen aanprijzen (boekpitches via De Wereld Draait Door). Tijdens en vlak na elke pitch noteren leerlingen individueel een positief punt dat betrekking mag hebben op inhoud, vorm, stijl etc. Voor het noteren gebruiken leerlingen een vast format, waarbij de nummers verwijzen naar de vier getoonde fragmenten. De leraar loopt rond en stimuleert dat leerlingen de punten noteren en concreet zijn in wat ze opschrijven: wat maakt de inhoud interessant, wat maakt zijn houding goed?

Noteer per boekpitch een positief punt	
1	
2	
3	
4	

In groepjes noteren van beoordelingscriteria

In groepjes van drie of vier wisselen leerlingen hun positieve punten uit. Vervolgens formuleren de leerlingen samen succescriteria, verdeeld over verschillende categorieën (zoals inhoud en taalgebruik). De leraar kan ervoor kiezen enkele of alle categorieën vooraf te geven, of ze door de leerlingen zelf te laten samenstellen. Het groepsgesprek resulteert in het invullen van een formulier dat er ongeveer zo uitziet:

Beoordelingsmodel boekpitch		
Onderdeel (inhoud, houding, taalgebruik, ...)	Waar moet een goede boekpitch aan voldoen?	Aantal punten / weging per onderdeel (totaal 100)

Klassikale uitwisseling van beoordelingscriteria

De leraar presenteert het lege schema op het (digi)bord. Samen met de leerlingen worden de verschillende categorieën geïnventariseerd en de afzonderlijke criteria vastgesteld. De leraar stimuleert de leerlingen om concrete succescriteria te formuleren met concrete vragen:

- Wat maakt dat je een zelfverzekerde houding hebt? (rechttop staan, gebaren maken, de klas inkijken).
- Waaruit bestaat een goede inhoud? (korte samenvatting, cliffhanger).

De leraar noteert de succescriteria op het (digi)bord, stelt vragen, refereert aan de bekeken voorbeelden en gaat na wat 'kwaliteit' inhoudt: is het nu wel of niet een goed idee om net als Kluun nonchalant over de kathedertop te buigen? Ook gaat de leraar met de leerlingen de weging per onderdeel na en kijkt hij terug op het nut van deze leeractiviteit voor de komende activiteiten.

Differentiatie en variatie

- Om te differentiëren kun je de keuze maken om wel of geen suggesties mee te geven voor het bekijken van de boekpitches, zoals: Let op inhoud, taalgebruik, houding, stemgebruik etc.
- Om te differentiëren kun je de keuze maken om wel of geen globale opzet van een beoordelingsmodel mee te geven aan leerlingen als ze in groepjes succescriteria formuleren, waarbij de hoofdaspecten (bijv. inhoud, taalgebruik, houding, stemgebruik) al gegeven zijn.

Terugblik en tips van de ontwikkelaar

Reflectie op de aanpak

- Het gezamenlijk opstellen van succescriteria geeft een gevoel van eigenaarschap bij leerlingen en draagt bij aan het zien en herkennen van kwaliteit, noodzakelijk om later in het proces feedback te geven en te verwerken.
- Alle leerlingen denken en doen mee. Door eerst alle leerlingen individueel positieve punten te laten noteren (opschrijven) doet iedereen mee. Door vervolgens in groepjes aan de slag te gaan, stimuleert de leraar de interactie. Hij krijgt door rond te lopen en vragen te stellen zicht op waar de leerlingen staan.

Tips voor gebruikers

- Maak nut/relevantie van de formatieve leeractiviteiten voor leerlingen duidelijk.
- Stel vragen tijdens de groeps- en klassikale activiteiten en stimuleer leerlingen tot het concreet en positief formuleren van criteria. Leerlingen zijn geneigd om te formuleren wat niet goed is (zegt veel 'uh', hangt over zijn katheders) of oppervlakkig te blijven (hij is enthousiast).

Auteur(s)

Informatie over de auteur(s)

Gerdineke van Silfhout is leerplanontwikkelaar voor het voortgezet onderwijs bij SLO. Ook houdt zij zich als themacoördinator toetsing bezig met zowel toetsing in dienst van leren en ontwikkeling als de kwaliteit(sborging) van afsluitende toetsing in primair en voortgezet onderwijs. Daarnaast werkt Gerdineke als taalexpert aan projecten rondom taal, waaronder geïntegreerd taalonderwijs.

Dit voorbeeld is uitgewerkt in samenwerking met Janneke Jansen-Sleenhof, leraar Nederlands op het Sint Joriscollege te Eindhoven.